

„A határon túli magyarnak azt jelenti a haza, mint a sivatagi embernek a víz. Egy sivatagi embernek a víz lelkiállapot.” Kaszás Attila

Határtalanul!

Iskolánk 7. évfolyamos diákjai 2017. május 3-5. között három napos tanulmányi kirándulásra utazhattak a Határtalanul program keretében, Szlovákiába, a Felvidékre, a Scool-Túra Kft. szervezésében, Kiss János idegenvezetésével.

Mit is jelent a Határtalanul program? A magyar-magyar kapcsolatok építését, személyes kapcsolatok kialakítását, elmélyítését. A program a nemzeti összetartozást hangsúlyozza, melynek keretében a magyarországi iskolák tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyarlakta területein, így közvetlenül jutnak ismerethez a külhoni magyarságról. Az iskolánk rendszeresen él a pályázati lehetőségekkel, ez történt most is. Az eredménye pedig az lett, hogy lehetőséget kaptunk arra, hogy diákjainkat a határon túli magyarlakta településekkel, a történelmi múlttal megismertethessük. Programunk a Vasvártól Lőcséig címet kapta.

A Kardos László Általános Iskola harminchat tanulója és négy kísérő tanára – Sejberné Szabó Marianna igazgatónő, Fülöp Zsoltné tanárnő, Horváthné Kapui Zsuzsa a 7. a osztályfőnöke, Kovács Csaba a 7.b osztályfőnöke vett részt a nagyon tartalmas és érdekes kiránduláson.

Itthon az iskolában már több héten keresztül készültünk a nagy utazásra. Öt csoportokban dolgoztak a tanulók, munkájukat segítette Edina néni, Viki néni és Laci bácsi is, köszönjük nekik. Megismerkedtek a tanulók Szlovákia földrajzi elhelyezkedésével, domborzatával, szomszédos országaival, népességével, nevezetességeivel, Jókai, Mikszáth, Bartók életével, munkásságával, a történelmi vonatkozásokkal. Előadásokkal, filmek megnézésével ismereteket gyűjthettek azokról a helyekről, melyeket meg fogunk látogatni. Horváth Kitti Komáromról, Böröcz Máté Mikszáthfalváról, Horváth Lili Rimaszombatról, Horváth Réka Gombaszögi cseppkőbarlangról, Káldi Réka Krasznahorkaváraljáról, Dedics Virág Betlerről, Gerencsér Orsi Imrikfalvi víztározóról, Hantó Vanessza Iglórról, Varga Szilvi Poprádról, Horváth Laura pedig Tátralomnicről készült kiselőadással.

Elérkezett május 3. a Duna felett épített Erzsébet hídon utazva hagytuk magunk mögött Magyarországot és léptünk Szlovákia területére. Itt az első úti célunk Komárno volt. A csepergő esőben felkerestük Jókai Mór szobrát és Bartók Béla emléktábláját, mindkét helyen emlékszalagot helyeztünk el tiszteletünk jeléül, a Bartók emléktáblánál pedig el is énekeltünk egy általa gyűjtött népdalt. Megtekintettük kívülről a Szent András-templomot, a Duna Menti Múzeum épületével szemben. János bácsi elmondta, hogy a város legfontosabb temploma. Mai formájában 1768-1771 között épült barokk stílusban. Utunk a Klapka György térre vezetett, itt láthattuk a városháza épületét, Komárom hős védőjének, Klapka György tábornoknak egész alakos szobrát, ahol nagyrabecsülésünket emlékszalag elhelyezésével fejeztük ki. Hallhatuk - idegenvezetőnknek köszönhetően - a Klapka indulót, kétszer is. Kedves gesztusnak tartottuk, hogy egy helyi lakos, aki magyar volt, odajött hozzánk és kedves szavakkal mondta nekünk, hogy be lehet menni a Városházára és kérhetjük, hogy csak nekünk jöjjön ki a huszár és játssza el az indulót, most 11 órakor. Aztán a Zichy-palota tágas udvarán kialakított *Európa-udvart* tekinthettük meg, ahol feladatot kellett megoldaniuk a gyerekeknek. A következő élmény Nagysallóval kapcsolatos,

megtudtuk, hogy 1849. április 19-én itt verte meg Damjanich a Nyitra vonalát védő Ludwig von Wohlgemuth altábornagy csapatait. Ezen a helyen emlékszalaggal emlékeztünk a hősökre. A következő állomás Mikszáthfalva (Szklabonya-Sklabina), Mikszáth Kálmán szülőfaluja volt. Bepillantást nyerhettünk az író életébe és munkásságába, sok érdekes történetet hallhattunk Zita nénitől a tótok mindennapjairól. Az emlékháznál nemzeti színű szalaggal emlékeztünk ismert írónkra. Az épülettel szembeni temetőben megnézhattuk Mikszáth szüleinek és testvérének síremlékét. Az ég kiderült, Kékkőre érkezve, ahol a várat néztük meg, melyet a Balassák építtették a 13. század második felében. A 14. század elején Csák Máté foglalta el. 1576-ban a török hadak közeledtére őrsége megszökött, a vár csak 1593-ban szabadult fel, amikor a kivonuló törökök felrobbantották. Az 1600-as évek elején Balassa Zsigmond építtette újjá. A Balassa-emléktáblánál Balassi Bálintra emlékezve nemzeti szalagot helyeztünk el.

A nap végén Rimaszombat felé vettük az irányt, János bácsi bemutatta a várost, majd a szállásunkra mentünk. Az egész nap eseményeiről csoportokban írásban adtunk számot.

Balassa-emléktáblánál

Második nap fél hétkor ébresztő volt, a csomagolás, reggelizés, bepakolás... A Gombaszögi cseppkőbarlangba mentünk, nem csak kint csepergett az eső, hanem bent is itt-ott kaptunk a vízesésből. De ez

nem számított, hiszen szemet és lelket melengető érzésben lehetett részünk, bár a kezünk fázott mégis melegünk volt a természet csodálatos alkotását látva. A Gombaszögi-barlang a Szlovák-karszt Nemzeti Park egyik legjelentősebb barlangja. Főleg szalmacseppkőveiről ismert. A Szlovák- és Aggteleki-karszt barlangvilága keretében a világ örökség része. A kedves idegenvezetést megköszönve folytattuk utunkat. Rozsnyón 11 órára vártak bennünket a Fábry Zoltán Alapiskolában, ahol bemutatták oktatási rendszerüket, az iskolájuk életét, örömeiket, nehézségeiket. Gondolataink elindultak... Majd a mi intézményünket Németh Balázs 7. a osztályos tanuló prezentációja alapján ismerhették meg az ottani tanulók és tanáraik. Ajándékainkat átadták a tanulóink, mely barátságkarkötőt (Gerencsér Orsi munkája), egyedi kártyát, tábla csokit tartalmazott. Az iskola megmutatása után ebéddel kedveskedtek a vendéglátók.

Tovább folytattuk kirándulásunkat, a buszon Kiss János idegenvezetőn mesélt Krasznahorka váráról, az Andrásyak Mauzóleumáról ahová megyünk.

Gyalog elsétáltunk a mauzóleumig, bemutatta egy hölgy az épületet, ahol Andrásy Dénes és Franciska nyugszik. A házaspár Mauzóleuma egy "mesebeli palota". Andrásy egy egyedülálló szecessziós műemléket hozatott létre, amelynek építését 1904 őszén fejezték be. A parkjában hűséges kutyájuk szobra áll, aki 20 évet élt. Az Unser Tascherl (a mi Tascherlünk) feliratot olvashatjuk a szobron, amely egy kőalapra van elhelyezve, amelyen a következő látható: TREUE UM TREUE (Hűségért hűséget.). Ezután felmáztunk a várhoz. A 13. század második felében épült, A Csetneki és Máriássy család építtette. Az 1440-es években Giskra serege foglalta el. Mátyás király visszavette. 1556-ban I. Ferdinánd serege sikertelenül ostromolta. Majd Schwendi Lázár vette be és a királyi tulajdonba került. Irányítására az uralkodó

várkapitányt nevezett ki. Így 1575-től Andrassy-birtok lett. 1578 és 1585 között reneszánsz erődítménnyé építették ki, majd 1676-ban pompás palotává alakították. 2012-ben vár jelentős része kiegett, így a legrégebbi, gótikus palota-rész is, bennégett Andrassy Gyula fegyvergyűjteménye. Megsérült a reneszánsz palota egy része, megrongálódott a harangtorony a benne található három haranggal. A gyönyörű építmény még mindig zárva van a látogatók előtt, bemenni nem lehetett. A csoportok feladata fényképek készítése volt.

Az Andrassyak nyári rezidenciájára vezetett útunk, az időjárás kedvezett nekünk gyönyörű napsütésben érkeztünk meg Betlérre. A Betléri kastély a járási székhelytől, Rozsnyótól északra, 10 km távolságra fekszik. Két kedves hölgy kalauzolta csoportunkat a szemet gyönyörködtető helyszínen. Betlér hajdan a Csetneky (Stítnik) családé, később a Bebekek és a 16. századtól 1945-ig pedig az Andrassy család birtoka, amikor az összes államosított tulajdonuk megnyílt a nagyközönség számára. A község északi végén áll az Andrassyak kastélya, amely Szlovákia egyik legszebb ilyen jellegű műemléke. Fokozottan védett építmény, a felújítása nemzetközi - UNESCO - segítséggel történt, a munkálatokban magyar szakemberek is részt vettek. Megtudtuk, hogy fennállása óta többször átépítették. A legnagyobb átépítésen, klasszicista stílusban, a 18. sz.-ban esett át. Mai alakját a 19. sz.-ban nyerte el Andrassy Manónak köszönhetően. Fiával, Gézával együtt a kastélyt fényűzően rendezte be, 18. sz.-i bécsi klasszicista bútorokkal és rengeteg 19. sz.-i műtárggyal és kézműipari tárggyal. Így ma egy nagyon értékes gyűjteményt képeznek. A történeti könyvtára több mint 15 000 kötetet számlál, elsősorban idegen nyelvű teológiai, történelmi, politikai és földrajzi témájú könyveket. Rendkívül értékes fegyvergyűjteménye is, darabjai a középkor és a 19. sz. közötti időszakból származnak. Az érdekességek között vadásztrófeák és a vadászatok alkalmával a világ számos országában, Ázsiában és Afrikában gyűjtött különös emléktárgyak is. Az épületet körbe ölelő angolparkot Szlovákia legértékesebb és legszebben fennmaradt parkjai között tartják számon, a kastély épületével együtt 1985-ben Nemzeti kulturális műemlékké nyilvánították. Egyúttal bejegyezték a világ legjelentősebb történelmi kertjeinek és parkjainak listájára is. Betléri kastély az ország kulturális örökségének legszebb gyöngyszemei közé tartozik. Miután 1988-1994 között teljesen felújították, elnyerte a nemzetközi Europa Nostra díjat. Itt láthattuk Serédy Zsófia földi maradványait – azaz mumifikálódott holttestét. Olvashatunk az élete során elszenvedett megpróbáltatásairól, férje szerepéről Lócse feladásában és Korponayné Géczy Juliannához fűződő szerelmi viszonyáról Jókai Mór romantikus regényében A lócsei fehér asszonyban. Zsófia 1710-ben hunyt el, a krasznahorkaváraljai plébániatemplomban eltemették, majd amikor megtalálták csodával határos módon szinte sértetlen, természetesen mumifikálódott holttestét, nagy pompával áthelyezték a vár kápolnájába. Átvészelte a történelem viharait, a krasznahorkai várat sújtó 1818-as és 2012-es nagy tűzvészeket. Szarkofágját a második katasztrófa óta helyreállították, a titkokkal övezett Zsófiát új ruhába öltöztették, így nézhettük meg múmiáját a betléri kastélyban. Következő helyszínünkről a buszon új ismeretekhez jutottunk. Igló (Spišská Nová Ves) láttnivalóiról beszélt nekünk idegenvezetőnk. Láthattuk Igló legjellemzőbb ismertetőjegyét a lencse alakú teret. A tér domináns építményét a Szűz Mária mennybemenetele római katolikus plébániatemplomot, amely 87 m magasságba ívelő neogótikus tornyával emelkedett ki, ez Szlovákia legmagasabb templomtornya. A plébániatemplommal szemben, a tér északi oldalán helyezkedik el egy széles épület, melynek részét képezi a Lócsei-kapu – Tartományi ház. Ez eredetileg az Iglói (Szepessújfalusi) Városháza épülete volt, napjainkban pedig a Szepességi Múzeum székhelye. A tér közepén áll az újfalusi Városháza, melyet az 1777–1779-es években építettek klasszicista stílusban. A városháza mellett helyezkedik el az evangélikus a zárt soros beépítésű Lócsei utcán találjuk az egykori kórházi templomot, ma az ún. szlovák templom. Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának szentelt templom. A Szepességi Színház épületét is megpillantottuk. Láthattuk

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR házát, ahol gyógyszerészként dolgozott. Megtudtuk nevének eredetét is Kiss János tanár úrtól. Jelentős szerepet tölt be Igló a művész életében, mert ebben a városban éri el a belső készítés a festészetben. Lassan véget ér a második napunk, ezért haladtunk a szállásunk felé, Szepessümege, a Hotel Triohoz. Szerencsénk volt a megérkezésnél, mert teljes pompájában üdvözölt bennünket a Magas Tátra. Nem szabadott a pillanatot elszalasztani, ezért azonnal fényképezkedtünk. Utána szobáinkat elfoglaltuk, majd vacsoráztunk. Kellemes fogadtatásban volt részünk az otthonos környezetben. A nap zárásaként a csoportok megkapták feladataikat, melyet közösen meg kellett oldaniuk, ezzel a nap eseményeit rögzítették a gyerekek.

Harmadik nap reggel 6 órakor ébresztettük a srácokat. A legtöbbjük már készülődött, amikor kopogtattunk az ajtójukon. Összeszedelőzködtünk, reggeliztünk és meglepetés sejtve indultunk a következő kalandok felfedezésére. A buszon megtudtuk, hogy autóbuszutunk Lőcsére vezet. Örültünk, mert az eredeti programban nem szerepelt a városlátogatás. A nagyszerű előkészítés után valóban csodálatos dolgokat láthattunk, amelyek életre szóló élményként rögzülhetnek emlékezetünkben. Nézzük is, miben volt részünk...

Megtudtuk, hogy Lőcse az egykori Szepes vármegye székhelye volt. Ámulva néztük a Szent Jakab-templom belsejét. Ez az egykori Magyarország egyik legszebb temploma. 1245-ben kezdték építeni román stílusban. 100 évig épült, és közben fokozatosan gótikus stílusú álbazilikális elrendezésűvé építették át. Oltárai a középkori faszobrászat legszebb alkotásai közé tartoznak. Főoltára Pál mester alkotása 1502-ből, 18,62 m magasságával, 6 méter szélességével a világ egyik legszebb és legnagyobb gótikus oltára. A 14. század első felében két kápolnát, a 15. század végén egy előcsarnokot építették hozzá. 1550-ben és 1599-ben leégett. Mai tornya 1858-ban épült. 1626-ban a protestánsok készítették orgonáját. A 16. és 17. században a kápolnákra emeletet húztak. A 19. század első felében teteje égett le, 1849-ben fedték be újra, tornyát a század végére kijavították. Eredeti freskóit a 19. század második felében Storno Ferenc helyreállította. A Thurzó-kápolnában a Thurzók síremlékei sorakoznak. Itt temették el Thököly Imre és Zrínyi Ilona egyetlen közös gyermekét is. Beszéltünk a Lőcsei fehérasszonyról Korponayné Géczy Juliannáról, láthattuk padját, ahol helyet foglalt a templomban. A Mikszáth Fekete város című regényéből készült filmből ismert a régi városháza épülete, ezt is megnéztük, mely a 15. században épült gótikus stílusban, 1550-ben leégett, 1615-ben mai árkádos formájában építették át. Végleges formáját Schulek Frigyes tervei alapján nyerte el. Ma a Szepesi Múzeum működik benne. Harangtornya 1651-ben épült. Az 1815 és 1831 között épített kétemeletes klasszicista városháza 1922-ig vármegyeháza volt. A szégyenketrec kipróbálása a főtéren csábítóan hatott ránk, de sajnos zárva találtuk. A város hangulata Kőszegre emlékeztetett bennünket, otthon voltunk. A gyönyörű paloták sora lenyűgöző látványként tárult elénk. A megragadó házak között felfedezhettük a Thurzó-palotát, Pál mester ajándékba kapott házát, vagy Korponayné kopott zöld színű otthonának utcai részét.

Tovább haladva autóbuszos városnézés következett Poprádon (Szepesszombatban), a Magas-Tátra kapujában. De ez még semmi, mert ami ezután következett az volt ám az igazi élmény. Elérkeztünk a Magas Tátra lábához. A hatalmas égbe meredő hegyekre ráfeküdtek a felhők, pihentek, közöttük elő bújt kék színével az ég, leírhatatlan látvány. Úgy gondoltuk, ha már eddig eljutottunk fel kell menni a csúcsokat meghódítani! A csoportból harmincan merték vállalni a kihívást, a többiek János bácsival addig vásárolgattak, míg mi meghódítottuk a havasokat. Felvonóra (lanovkára) ültünk, a gyerekek arcán boldogság látszódott, ahogy haladtunk felfelé a 25 perces úton. A megérkezés öröme pedig fokozódott, mert a hóba taposva futottunk megcsodálni közelről az ismeretlent, a hatalmasat... Csetlettünk, botlottunk, hógolyókat gyúrtunk, napoztunk, fényképeket, videót készítettünk. Bár az idő viszonylag

rövid volt, még is felejthetetlen élménnyel gazdagodtunk, ismét lanovkán tettük meg a visszavezető látványos utat.

Megelégedve, mosolyogva indultunk hazafelé Budapest irányába. Az iskolánk sportcsarnokánál már vártak bennünket hozzátartozóink, amikor éjjel 11 óra körül autóbuszunk bekanyarodott.

A tanulmányi kirándulásunk minden pillanatát, eseményét, tanulságait nem tudtuk megosztani az olvasóval, de betekintést engedünk a benyomásokban gazdag három napunkba.

Köszönjük, hogy elolvasták
élménybeszámolónkat, megoszthattuk tapasztalatainkat, örömeinket Önökkel.

Vasvár, 2017.

a Kardos László Általános Iskola 7. évfolyamos tanulói és kísérő tanáraik nevében:

Horváthné Kapui Zsuzsa 7.a osztályfőnöke